

СИЛАБУС

навчальної дисципліни (обов'язкова)
УКРАЇНСЬКА МОВА ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ
Обсяг освітнього компоненту (3 кредити /90 годин)

Освітня програма «Композиційні та порошкові матеріали, покриття»
першого рівня вищої освіти
Спеціальність – 132 Матеріалознавство

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Катюш Тетяна Валентинівна, канд. філол. наук, доцент

Контактна інформація:

- +380678554460;

- kafedra_ukr_zn@zntu.edu.ua;

tetyana0408@ukr.net;

- навчальний корпус 1, ауд.270

Час і місце проведення консультацій:

навчальний корпус 1, ауд.270 або дистанційно відеозв'язком за попередньою домовленістю та відповідно до розкладу викладача

ОПИС КУРСУ

Навчальна дисципліна «Українська мова за професійним спрямуванням» орієнтує студентів на ставлення з повагою до культурного надбання українського народу, української мови як мови міжнародного спілкування українського народу. Розуміння важливості знати державну мову та користуватися нею у всіх сферах суспільного життя, зокрема у професійному спілкуванні.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

1. **Мета курсу:** підвищення рівня загальномовної підготовки мовної грамотності, формування комунікативної спроможності у сфері професійного спілкування як в усній, так і писемній формах; практичне оволодіння основами офіційно-ділового, наукового, розмовного стилів української мови.

2. **Компетентності та програмні результати навчання,** формування яких забезпечує вивчення дисципліни:

Загальні компетентності:

КЗ.03. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

КЗ.05. Здатність приймати обґрунтовані рішення

КЗ.08. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово

КЗ.11. Здатність працювати в команді

Очікувані програмні результати навчання:

РН7 Володіти навичками, які дозволяють продовжувати вчитися і оволодівати сучасними знаннями

РН8 Уміти застосувати свої знання для вирішення проблем в новому або незнайомому середовищі .

РН11 Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами з професійних питань як усно, так і письмово

ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вивчення навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» базується на знаннях та навичках, отриманих із загальноосвітнього навчального курсу «Українська мова». Знання та навички, отримані в результаті вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням», забезпечують здатність вільно спілкуватися з професійних питань державною мовою як усно, так і письмово; здійснювати професійну діяльність у соціальній взаємодії оснований на гуманістичних і етичних засадах.

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1 – Загальний тематичний план аудиторної роботи

Номер тижня	Теми лекцій, год.	Теми лабораторних/практичних робіт або семінарів, год.
1	2	3
Змістовий модуль 1. Законодавчі та нормативно-стильові основи професійного мовлення -		
1	Тема 1. Державна мова – мова професійного спілкування. Основи культури української мови. Спілкування як інструмент професійної діяльності (2 год.).	Пр. № 1. Літературні мовні норми на орфоепічному, лексичному та орфографічному рівнях у професійному спілкуванні (2 год.).
Змістовий модуль 2. Усне та писемне ділове спілкування. Форми і методи ділового спілкування		
2	Тема 2. Форми і методи усного професійного спілкування. Форми колективного обговорювання професійних проблем. Культура усного фахового спілкування, Риторика і мистецтво презентації (2 год.).	Пр. № 2. Види публічного мовлення; публічний виступ як важливий засіб комунікації; мистецтво аргументації; мовні засоби переконування (2 год.).
3	Тема 3.Риторика і мистецтво презентації (2 год.).	Пр. № 3. Презентація як засіб спілкування з аудиторією (2 год.).
4	Тема 4. Писемна професійна комунікація. Ділові папери як засіб писемної професійної комунікації (2 год.).	Пр. № 4. Документація з кадрово-контрактних питань. Довідково-інформаційні документ (2 год.).

Змістовий модуль 3. Наукова комунікація як складова фахової діяльності		
5	Тема 5. Науковий стиль української мови, його підстили. Жанри наукового стилю (2 год.).	Пр. № 5. Науковий стиль і його засоби в професійному спілкуванні (2 год.).
6	Тема 6. Українська термінологія у професійному спілкуванні (2 год.).	Пр. № 6. Науковий стиль і його засоби в професійному спілкуванні (2 год.).
7	Тема 7. Термінологія обраного фаху. Способи творення термінів сфери економіки бізнесу (2 год.).	Пр. № 7. Термінологія обраного фаху. Редагування наукових текстів (2 год.).

САМОСТІЙНА РОБОТА

Таблиця 2 – План самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Види СР	Кількість годин (СР+ Консультування)	Контрольні заходи
1	Орфоепічні, акцентуаційні мовні норми.	Вивчення особливостей вимови голосних і приголосних звуків, наголошування слів, логічний та фразовий наголоси, темп мовлення, паузи.	2	Письмові завдання. Тестування
2	Лексичні мовні норми на у професійному спілкуванні.	Вивчення лексичних груп професійної сфери: синоніми, пароніми, омоніми, антоніми; периферійна лексика – професіоналізми, жаргонізми, сленг	2	Письмові завдання. Тестування
3	Мовні норми на орфографічному рівні у професійному спілкуванні.	Повторення правил орфографії: правопис слів іншомовного походження, у тому числі запозичених термінів; подвоєння приголосних, уживання великої літери тощо.	2	Письмові завдання. Тестування
4	Мовні норми на морфологічну рівні у професійному спілкуванні.	Особливості вживання закінчень іменників. Використання прикметників, займенників, числівників у мові професії: ступені порівняння прикметників; особливості	4	Письмові завдання. Тестування

		Вживання займенників; відмінювання числівників та їх поєднання з іменниками. Дієслово та дієслівні форми на <i>-но</i> , <i>-то</i> , дієприкметниковий та дієприслівниковий звороти, вживання прийменників.		
5	Синтаксичні літературні норми у професійній сфері.	Повторення правил синтаксису та пунктуації	2	Письмові завдання. Тестування
6	Функціональні стилі української мови. Професійна сфера як інтеграція офіційно-ділового, наукового і розмовного стилів.	Визначати основні ознаки функціональних стилів української мови.	4	Письмове завдання Тестування
7	Риторика і мистецтво презентації. Види презентації. Підготовка презентації майбутньої професії.	Підготувати презентацію зі слайдами	6	Презентація на одну із запропонованих тем. Тестування
8	Види публічного мовлення; публічний виступ як важливий засіб комунікації; мистецтво аргументації; мовні засоби переконання.	Підготувати публічний виступ	4	Публічний виступ. Тестування
9	Складання документів з кадрово-контрактних питань.	Підготувати папку із зразками документів з кадрово-контрактних питань: резюме, характеристика, заява, автобіографія, особовий листок з обліку кадрів, трудова книжка, трудовий договір, контракт.	4	Письмові завдання. Тестування

10	Написання довідково-інформаційних документів: прес-реліз, повідомлення про захід, звіт, службова записка, довідка, протокол, витяг з протоколу.	Підготувати папку із зразками документів: прес-реліз, повідомлення про захід, звіт, службова записка, довідка, протокол, витяг з протоколу.	4	Письмові завдання. Тестування
11	Особливості службового листування	Знати реквізити листа та його оформлювання; типи листів; етикетні мовні кліше в службових листах.	4	Письмові завдання. Тестування
12	Оформлювання результатів наукової діяльності	Складати план, тези, конспект.	4	Письмові завдання. Тестування
13	Основні правила бібліографічного опису джерел, оформлювання посилань.	Уміти складати бібліографічний опис різних видів наукових джерел; оформлювати посилання.	2	Письмові завдання. Тестування
14	Анотування і реферування наукових текстів. Реферат як жанр академічного письма.	Підготувати анотацію, реферат.	4	Письмові завдання. Тестування
15	Стаття як самостійний науковий твір. Вимоги до наукової статті.	Знати основні вимоги до підготовки наукової статті.	2	Тестування
16	Основні вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт. Рецензія, відгук.	Знати вимоги до виконання та оформлювання курсової, бакалаврської робіт. Рецензія, відгук.	2	Тестування
17	Наукова комунікація як складова фахової діяльності	Оволодіти термінологією економіки бізнесу. Уміти визначати способи творення термінів спеціальності. Розрізняти професіоналізми, номенклатурні назви, мовні засоби наукового стилю: канцеляризми, кліше,	6	Письмові завдання. Тестування

		штампи.		
18	Редагування фахових текстів з транспортної галузі.	Редагувати наукові тексти.	4	Письмові завдання. Тестування
	Разом		62	

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

Навчально-методичні розробки:

1. Методичні вказівки з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» для студентів 1 курсу технічних та комп'ютерних спеціальностей денної форми навчання / Укл.: Брацун О. І., Катиш Т. В., Миронюк Л. В. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. – 30 с.
2. Методичні вказівки з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)» до теми «Ділові папери як засіб мовної комунікації» для студентів усіх форм навчання / К. С. Бондарчук. – Запоріжжя: ЗНТУ, 2017. – 62 с.
3. Методичні вказівки та контрольні завдання з української мови (за професійним спрямуванням) до змістового модуля «Наукова комунікація як складова фахової діяльності» для студентів-бакалаврів денної та заочної форм навчання технічних та комп'ютерних спеціальностей / Укл.: Катиш Т. В., Миронюк Л. В. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. – 22 с.
4. Методичні вказівки та контрольні завдання з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» для студентів усіх спеціальностей заочної форми навчання / Укл.: Біленко Т.Г., Катиш Т.В., Миронюк Л.В. – Запоріжжя: НУ «ЗП», 2023. – 34 с.
5. Практикум з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» для бакалаврів 1 курсу денної форми навчання / Укл.: Біленко Т.Г., Катиш Т.В., Миронюк Л.В. – Запоріжжя: НУ «ЗП», 2022. – 42 с.

Літературні джерела:

Базова

1. Азарова Л. Є., Радомська Л. А. Українська мова за професійним спрямуванням у таблицях і схемах: підручник. Вінниця : ВНТУ, 2022. 200 с.
2. Волкотруб Г. Й. Стилїстика ділової мови : навч. посіб. Київ : МАУП, 2002. 208 с.
3. Корж А.В. Українська мова професійного спрямування : навч. посіб. 2-ге вид. Київ : КНТ : ТОВ «ЦУЛ», 2012. 293 с.
4. Литвинська С.В., Сібрук А. В. Ділова українська мова: навч. посіб. Київ: НАУ. 2021. 124 с.
5. Культура фахового мовлення : навч. посіб. для студ. навч. закл. / за ред. Н. Д. Бабич. Чернівці : Книги – ХХІ, 2006. 496 с.
6. Мацюк З.О., Станкевич. Н. І. Українська мова професійного спілкування : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 4-те вид. Київ : Каравела, 2012. 352 с.
7. Мозговий В.І. Українська мова у професійному спілкуванні: модульний курс : навч. посіб. для студ. вузів. 4-те вид. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 591с.
8. Онуфрієнко Г. С. Риторика: навч. посіб. для ВНЗ (для студентів, магістрантів, аспірантів) Київ : Центр навч. літ., 2008. 592 с. (Гриф МОН України).
9. Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови : навч. посіб. з алгоритмічними приписами для ВНЗ. 3-те вид. доп. і перероб. (до 85-річчя від дня народження академіка НАН України В.М. Русанівського) Київ : ТОВ «ЦУЛ», 2016. 426 с. (Гриф МОН України).
10. Підгурська В. Ю., Голубовська І. В. Українська мова за професійним

- спрямуванням: навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 192 с.
11. Погиба Л.Г., Грибіниченко Т.О., Голіченко Л.М., Кавера Н.В. Українська мова фахового спрямування : підручник. Київ : Кондор, 2013. 352 с.
 12. Рускуліс Л. В. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Миколаїв : Гліон, 2014. 306 с.
 13. Семенов О. М. Культура української наукової мови : навч. посіб. Київ : Академія, 2010. 216 с.
 14. Симоненко Т.В., Чорновол Г.В., Руденко Н.П. Українська мова за професійним спрямуванням. Практикум : навч. посіб. / Київ : ВЦ «Академія», 2010. 271 с.
 15. Український правопис з коментарями та примітками до нової редакції. Харків : Ранок, 2019. 320 с.
 16. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. 5-те вид., виправ. і доп. Київ : Алерта, 2019. 640 с.

Додаткова

1. Азарова Л.Є., Горчинська Л.В., Пустовіт Т.М. Українська мова. Практичний правопис: навчальний посібник. Вінниця, ВНТУ, 2021. 98 с.
2. Бабич Н. Д. Практична стилістика і культура мови. Львів : Світ, 2003. 234 с.
3. Бондаренко В. В., Дубічинський В. В., Кухаренко В. М. Переклад науково-технічної літератури. Харків : Торсинг, 2001. 126 с.
4. Васенко Л.А., Дубічинський В.В., Кринець О.М. Фахова українська мова: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2008. 272 с.
5. Вознюк Г. Л., Булик-Верхола З. С., Василюшин І. П. Гнатюк І.Б. Українська мова (за професійним спрямуванням) : навч. посібник-практикум. 4-те вид., доп. і вип. Львів : Вид-во Нац. у-ту «Львівська політехніка», 2020. 324 с.
6. Глущик С. В., Дияк О. В., Шевчук С. В. Сучасні ділові папери : навч. посіб. Київ : Арій, 2009. 198 с.
7. Гриценко Т.Б. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. 624 с.
8. Дяков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. Основи термінотворення Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2000. 234 с.
9. Зубков М. Сучасна українська ділова мова : навч. посіб. 2-ге вид., доп. Харків : Торсинг, 2002. 384 с.
10. Кацавець Р. Ділова українська мова. За новим Українським правописом: навч. посіб. Вид. 2-ге, доповн і переробл. Київ: Алерта, 2022, 324 с.
11. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л. М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ : Видавничий дім «Професіонал», 2004. 122 с.
12. Палеха Юрій. Загальне діловодство: теорія та практика керування документацією із загальних питань: навч. посіб. 4-те вид., вип. і доп. Київ : Ліра-К, 2014. 624 с. (Серія посібників з культури діловодства).
13. Потелло Н. Я., Скиртач Г. Є. Українське ділове мовлення і спілкування: навч. посіб. Київ : МАУП, 2003. 440 с.
14. Середницька А. Я., Куньч З. Й. Українська мова за професійним спрямуванням: навч. посіб.. / За ред. канд. філол. наук Г. Л. Вознюка. Київ : Знання, 2010. 211 с.
15. Сурмін Ю. П. Наукові тексти: специфіка, підготовка та презентація: навч. метод. посіб. / Ю. П. Київ : НАДУ, 2008. 58 с.
16. Тетарчук І.В. Українська мова за професійним спрямуванням. Навчальний посібник для підготовки до іспитів: навч. посіб. Київ: ТОВ «Центр учбової літератури», 2020. 186 с.
17. Українська мова за професійним спрямуванням: практикум : навч. посіб. для студ. закл. вищ. освіти. / Уклад. О. В. Бабакова, З. О. Митяй, О. Г. Хомчак, Мелітополь : ФОП Однорог Т. В., 2018. 151 с.

1. Мова і культура мовлення в житті професійного комунікатора. Комунікативні ознаки культури мови. URL: <http://um.co.ua/12/12-5/12-52663.html>
2. Офіційний сайт української мови : вебсайт. URL: <https://ukrainskamova.com/>
3. Пономарів О. Культура слова: мовностилістичні поради : вебсайт. URL: <http://ponomariv-kultura-slova.wikidot.com/>
4. Резюме та супровідний лист – що спільного, відмінності та правила написання: онлайн-посібник з написання резюме. URL: <https://sweetcv.com/ua/guide/resume-vs-cover-letter>
5. Російсько-український словник сталих виразів. URL: <http://stalivyrazy.org.ua> 7. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. посіб. Київ : Академія, 2012. 216 с. URL: http://bibliotekaknig.net/yazykoznanie/19215kultura_naukovo_ukransko_movi_-_semenog_o.html
6. Словники України on-line. URL: <http://lcorp.ulif.org.ua/dictua>
7. Список словників української мови: вебсайт. URL: <https://litcentr.in.ua/index/0-55>
8. Типова помилка в реченні. Дієприслівниковий зворот: відеорепетитор. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=-tg2d4xzUIs>
9. Український правопис. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/%202019.pdf>

ОЦІНЮВАННЯ

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням», згідно з Рекомендаціями навчально-методичного забезпечення в Національному університеті «Запорізька політехніка» є:

- іспит;
- поточне усне опитування;
- оцінка виконання практичних завдань;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- оцінка виконання та захисту контрольної роботи (для студентів заочної форми навчання)
- інші види індивідуальних завдань;
- підсумковий контроль у формі іспиту.

Критерії оцінювання

Згідно з Положенням про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка», контрольні заходи включають в себе вхідний, поточний, рубіжний (модульний, тематичний, календарний), відстрочений, підсумковий та семестровий контроль, а також комплексні контрольні роботи та ректорські контрольні роботи.

Система контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» включає в себе поточний, рубіжний та підсумковий контроль.

Поточний контроль проводиться під час аудиторних занять. Основне завдання поточного контролю – перевірка рівня підготовки здобувачів вищої освіти до виконання конкретної роботи.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» є:

- відвідування лекційних та практичних занять;
- систематичність та активність роботи під час виконання практичних занять;
- виконання обов'язкових завдань самостійної роботи;
- виконання індивідуальних дослідницьких завдань (за вибором здобувача вищої освіти або викладача);
- участь у конференціях, конкурсах наукових робіт, олімпіадах.

Для здобувачів вищої освіти денної форми навчання поточний контроль та

оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється за такими напрямками:

- робота на лекціях (присутність на лекційних заняттях, ведення конспекту, участь в експрес-опитуванні (тестуванні); участь у навчальній дискусії);
- робота на практичних заняттях (активність, участь в дискусіях, тощо).

Результати поточного контролю (поточна успішність) є основною інформацією під час проведення іспиту і враховуються викладачем при визначенні результатів рубіжного контролю та підсумкової оцінки з дисципліни.

Рубіжний (модульний, тематичний, календарний) контроль – це контроль знань здобувачів вищої освіти після вивчення логічно завершеної частини навчальної програми дисципліни. Проводиться у вигляді модульної контрольної роботи або за результатом поточного контролю.

Підсумковий контроль з дисципліни проводиться з метою оцінювання результатів навчання на певному освітньому ступені або на окремих його завершених етапах за 100-бальною системою.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль з дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням» проводиться у формі семестрового іспиту в обсязі навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в термін, встановлений робочим навчальним планом, індивідуальним навчальним планом здобувача вищої освіти.

Підсумкова оцінка із дисципліни, яка виставляється в екзаменаційну відомість є сумою балів за різні види навчальної роботи.

Протягом семестру студент проходить два рубіжних контролю з 2-х змістових модулів, кожний з яких оцінюється за 100-бальною шкалою. Студент може отримати екзаменаційну оцінку з дисципліни за результатами поточної роботи та рубіжних контролів відповідно.

Під час контролю враховуються такі види робіт:

- відвідування лекційних занять (всього 7 занять по 2 бали = 14 балів), відвідування практичних занять (всього 7 занять по 2 бали = 14 балів);
- наявність конспекту лекцій – до 20 балів;
- активність роботи студента на практичних заняттях оцінюється до 5 балів (всього 7 занять по 5 бали = 35 балів);
- самостійна робота – до 17 балів.

Індивідуальні науково-дослідні завдання:

- підготовка тез доповідей за тематикою розділів дисципліни, виступи на конференціях – 20 балів.

Якщо здобувач вищої освіти не склав іспит за поточними результатами та результатами модульного контролю, іспит виставляється за результатами оцінювання екзаменаційного білета. Контрольні питання до іспиту здобувачі вищої освіти можуть знайти в системі дистанційного навчання НУ «Запорізька політехніка» в Методичних вказівках з дисципліни: <https://moodle.zp.edu.ua>.

Підсумкова оцінка визначається як середня двох контролів за перший та другий змістові модулі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при поточному оцінюванні знань (модульний контроль)

Поточне тестування та самостійна робота										
Модуль 1					Модуль 2					
T1	T2	T3	Рубіжний контроль	сума	T4	T5	T6	T7	Рубіжний контроль	сума
20	20	20	40	100	10	10	10	10	60	100
$(100+100)/2 = 100$ (максимальна поточна оцінка)										

T 1, T 2, ..., T 7 – теми змістового модуля

ПОЛІТИКИ КУРСУ

- при вивченні курсу політика дотримання академічної доброчесності визначається

Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка» https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Щоб мати доступ до навчально-методичних розробок курсу необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи Moodle.